

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.133.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Elfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádios gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 32. szám.

Augusztus hó 7

Öt világrész magyarjai

A seregszemle, amely Szent István évének megünneplésére Budapestre sorakoztatja a földkerekség magyarjainak képviselőit, jelentőségében messze kimagaslik a szentév ünnepségeinek sorozatából. Az öt világrész magyarságának találkozója örömet gyujt minden bizakodó tekintetben s hittel tölt el minden szívet.

A magyar kirtartásnak élő példái, a töretlen munkának edzett harcosai jönnek közénk, hogy mindhaláláig bizonyosságot tegyenek az óhaza iránti hűségükről. Hogy lelket öntsenek belénk s a világ érdeklődését felénk irányítsák.

Fogadjuk őket a testvéri szeretet örök melegével s gyuljon fel lelkünkben a faji erőnek az a mindent elsöpörő ősi tüze, amelyet az óceánok merhetetlen hullámai sem tudtak eloltani bennük.

Legyünk egyek velük minden gondolatukban és érzésükben. És tanuljunk tőlük: hogy a hazát nemcsak akkor kell szeretnünk, ha minden jóval el tud halmozni bennünket, hanem akkor is, sőt akkor még jobban, ha mint a beteg édesanya, táplálni is alig tud bennünket.

Akkor szeressük legjobban. Siessünk a betegágyához. Öleljük magunkhoz és csókoljuk bele az életet, amelyet tőle nyertünk...

A Duce születésnapja

Julius 29-én ünnepelte Olaszország a Duce ötvenötödik születésnapját. A fasiszta birodalom nagyságának büszke öntudatával ülte meg e napot mindegyik olasz család és kérte a Mindenhatót, hogy Mussolinit minél tovább tartsa meg hazája és nemzete számára.

Az ünnepeléshez a magyar falvak hálás és megértő lakossága is igaz szeretettel csatlakozik. Annál is inkább, mert tudja és érzi, hogy nincs a földkerekségen más nemzetbeli hatalmasság, akihez jobban ragaszkodnunk, mint a Duce rokonszenves és sugárzó egyéniségéhez, amely nemcsak Olaszország nagyságát szolgálja, de Európa békejének biztosításával az elnyomott kis nemzetek boldogulásának lehetőségeit és megvalósulását is.

Az új Európa nehéz válságokkal küzdő vajadásában a legsúlyosabb lábbeteg reménytelen szerepe jutott a mi megcsonkított hazánknak és széttépett nemzetünknek. A lassu halált szánták neki, akik

erre juttatták. S valóban doktor kellett hozzá, hogy a sorvadás folyamatát megállítsa s a halódóba új lelket öntsön.

Ez a doktor a Duce volt. A Duce, akinek ötvenötödik születésnapját ülte Olaszország, de elértéért imadkozik minden igaz magyar hazafi is...

Szárnyat a hazának...

Nap-nap után közlik a lapok a fölemelő híreket, hogy egyes vármegyék, törvényhatóságok, városok, községek, társadalmi alakulatok, tisztviselő karok s magánosok

mint kelnek nemes versenyre a fenti jelszó minél tökéletesebb és hiánytalanabb megvalósítására: Szárnyat a hazának!...

Ha volt időszak a magyar nemzet évezredes történetének viharos századaiban, amely az eselést haza felemelésének egyetemes gondolatát a szívek lüktetésén, lelkek izzásán és akaratok acélosodásán át az eszmei magaslat mindent átfogó fénykörébe tudta vonni, ez az elgondolás sem marad mögötte.

Igen, a csonka ország vérző és alélt teste kellett hozzá s a rab-ságba tört nemzet lelkének letört

szárnyai, a földresujtottság tehetetlen vergődése, hogy megerezzük és ridegen ráeszméljünk, mi történt velünk s mi következtethet még, ha fölemelkedni nem tudunk.

Ha a hazának szárnyat nem adunk, Szárnyat, amely magasba lendíti. A vak gyűlölet fenhéjazó magaslataig. Az Isten napjáig, amely alatt helyünk van. Az igazság oltárának asztaláig, amelyről mi is részt kérünk és várunk.

Mert jaj volna, ha ezt nem éreznők s még jajabb, ha a megvalósítása minden reményt felül nem mulna...

Lefolyt a Szent István-év egyik legkiemelkedőbb eseménye: „Hűség Tornyt” avattak a Somló-hegyen

A Szent István-év keretében rendezett ünnepségek sorában különös jelentőségű volt a festői szépségű és a Szent István-korabeli történelmi emlékekben gazdag Somlóvidék legmagasabb pontján, a Somlón emelt Hűség Torony július 31-iki avatási ünnepségének. A nagy államalapító szent király gondolatai, szelleme, hagyományai ugyanis valami csodálatos fényben ragyogtak fel ezen a vidéken, amelyen Szent István megvívta döntő csatáját a pogány magyarok hadaival. A történelmi hely hagyományai nemcsak arra ihlették az évforduló megünneplésének gondolatát felvető Somló Nagybizottság tagjait, hogy méltó külső formában áldozzanak a nagy király emlékének, hanem arra is, hogy az emlékmű felépítése és az ünnepély megrendezése körül is érvényre juttassák Szent István elgondolásait.

Valami csodálatos időszerűséget nyertek a szentistváni hagyományok. Mert csak az alkotó erők testvéri összefogása, a krisztusi tanítások valóra váltása mellett lehetett a kialudt vulkán csucsán megépíteni a hatalmas emlékművet. A magasztos avatási ünnepségen ott voltak és áhítatos szívvel és lélekkel borultak le a nagy király emléket hirdető művészi alkotás előtt mindazok, akik évtizedek óta a magyar erők egyesítése, a keresztény erkölcsöknek a magánéletben, a családi tűzhely körül és az állami igazgatásban való tökéletes érvényesítése érdekében dolgoznak és küzdenek. Ez a tény

emelte ki az általános, jubiláris ünnepségek sorából a Somlóvidék ünnepét és tette azt Szent István Magyarországa mellett országos hitvallássá.

Az avatási ünnep

Az avatási ünnepségre a hivatalos tényezőknél és rendezőkön kívül kulturátorok szállították az érdeklődőket, akik benépesítették a Somló oldalát. Pont tíz órakor kezdődött meg az emlékmű tövével felállított tábori oltárnál a szentmise, amelyet Weber Pál veszprémi kanonok pontifikált. Az oltárral szemben két karosszékben József királyi herceg, a Somló Nagybizottság védője és Stolpa József kultuszminiszteri államtitkár, a kultuszminiszter képviselője foglalt helyet. Az előkészületek során jelen voltak többek között: Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsos és neje, a Falu-Gazdaszövetség részéről Mayer János ny. miniszter, a Szövetség elnöke, Szekeres László h. igazgató és Ágoston Béla dr. titkár; ott voltak továbbá Szücs István ny. államtitkár, Huszka Jenő kultuszminiszteri tanácsos, Zombory Bertalan földművelésügyi miniszteri tanácsos; Bánó Iván, Kolozsváry László, Kühne Lóránd, Meskó Rudolf, Nirsce Pál országgyűlési képviselők; Erdődy Péter gróf, a Somló Nagybizottság elnöke, földbirtokos; Eszterházy Tamás gróf földbirtokos, Mesterházy Ferenc dr. veszprémi főispán, Berky Miklós alispán, Kenessey Zoltán dr. vármegyei főjegyző, Szalay László dr. egészségügyi főtanácsos, Kajcsos Ferenc jószágfelügyelő, Szentmihályi Károly ráfóti prépost, Antal Lajos c. kanonok, somlósárhelyi esperes-plébános, vitéz Nováky Lajos plébános, a somló Nagybizottság ügyve-

zető-igazgatója, a vármegye egyházi funkcionáriusa, Medgyaszay István műgyemelti m. tanár, a Műemlék tervezője, Bathó Gyula, az OKH titkára, Vasvármegye és Szombathely Kulturális Egyesület elnöke, Barcza Dezso, Jókai-Iház Miklós, Markos Gyula, Nemes Dezso, Oláh Károly, Orbán Viktor, Torma Károly, Koltai-Vidos Daniel környékbeli földbirtokosok és még sokan mások.

A szentmise alatt a devecseri járási levente-zenekar régi magyar egyházi dalokat adott elő, vitéz Nováky Lajos plébános vezénylese mellett. Mise közben Antal Lajos c. kanonok, esperes-plébános nagyhatású szentbeszédében méltatta Szent István király emlékét és a Hűség Torony jelentőségét, melynek felállítását körül Veszprémmegye törvényhatósága, a gróf Erdődy és gróf Esterházy-családok, az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Falu-Gazdaszövetség hoztak áldozatot. Szentbeszédében Antal Lajos hangsúlyozta azt, hogy Magyarország fennmaradását csak annak a ténynek köszönheti, hogy Szent István letüzte elsőnek a szent keresztet a magyar földre. Kifejtette, hogy

vissza kell térni a kereszthez és a krisztusi tanításokat kell megvalósítani az egyéni és a közösségben, valamint a családi életben is.

Rámutatott arra, hogy az ősmagyarok Árpádot a pajzsra emelték, a *magyarság Szent Istvánt az oltárra emelte*, hogy onnan legyen irányítója, vezére. Nagyhatásu beszédét annak hangsúlyozásával rekesztette be, hogy ha a magyarság hű marad Szent István szelleméhez és a keresztény, akkor bizhat a szebb, boldogabb jövőben: az az új erzedéven.

— A Hűség Tornyja legyen jelképe

Schandl Károly nagyszabású beszéde

Schandl Károly dr. beszédében hivatkozott a Somlóvidékiek a magyarság keresztény válsága körüli szerepére és rámutatott arra, hogy a Somlóvidéken letelepedett és elsőnek a keresztény hitre tért Bulcsu-törzsnak érdeme, hogy Magyarországot keresztényévé lett. Ha Bulcsu és törzse annak idején nem veszi fel a kereszténységet, a magyarság ugyanarra a sorsra jutott volna, mint a húnok, a besenyők és a világtörténelem sok, hajdan hatalmas népe. Megemlékezett a Somlóvidéken Szent István-korában lezajlott harcokról, majd köszönettel szolt a Somlóvidék történelmi szerepének megőrzésére érdekében a kormány, Veszprém vármegye törvényhatósága, a gróf Eszterházy- és gróf Erdődy-család, az agrár- és szövetkezeti központ, a *Falu-Gazdaszövetség* és a munkájukkal közreműködő kisemberek áldozatkészségéről, amellyel lehetővé tették, hogy emlékmű hirdesse minden időknek és minden kornak, hogy ezt a nemzetet a kereszt tartotta fenn ezer éven át.

— Ez a hegy, — ugymond — mely sokezer évvel ezelőtt lángot, tüzet szórt és amelynek belső tüze ott izzik még most is a hegyoldal természetében, méltó arra, hogy hordozza Szent István lábából épült emlékművét és

hirdesse, hogy ez a hely a magyar kereszténység forrásvidéke, amely hűséggel ragaszkodik keresztény hitéhez; hogy itt él Szent István szellemének és Szent István országának jövője van.

Köszönet szavakkal emlékezett meg József királyi hercegről, aki vállalta a Somló Nagybizottság védőségét, a somló propagandát és az avatási ünnepen való megjelenésével kifejezi, hogy mennyire együttérző a magyarsággal jobban, rosszban egyaránt; köszönetét fejezte ki továbbá Stolpa József kultuszállamtitkárnak, aki a kormány képviselőjében jelent meg, Veszprém vármegye főispánjának, az Erdődy- és Esterházy-családok tagjainak, majd különösen meleg hangon beszélt vitéz Nováky Lajos plébánosról, aki fáradhatatlanul dolgozott, valóságos hordta a követ az emlékműhöz.

Nagyhatásu beszédét, annak a reménységének hangoztatásával fejezte be, hogy közeledik az idő, amikor már nemcsak a Somló orman, hanem a *Magas Tátra bérécn is lobogni fog Szent István zászlaja*.

Stolpa József kultuszállamtitkár méltatta ezután gyönyörű szavakkal a szentistváni szellem nemzetfenn-

— ugymond — a hűségnek a nagy király szelleméhez, a hűségnek, melylyel ragaszkodunk a szent földhöz, melyet őseink vére öntözött ezer éven át és hirdesse e torony a magyar élniakarást és élnitűdást!

A szentbeszéd után Wéber Pál apátkanonok a veszprémi püspök képviselőjében megálldotta az emlékművét, majd Schandl Károly lépett a szónoki emelvényre.

tartó jelentőségét és a kormány nevében üdvözölte mindazokat, akiknek az emlékmű felállításában részük volt.

József királyi herceg gyönyörű szavai

Nagy lelkesedés közepette József királyi herceg mondott ezután hatalmas beszédet. Hangsúlyozta, hogy jelenlétével kifejezésre kívánja juttatni, hogy

mennyire egynek érzi magát Somló népével a hazaszeretben és annak akarásában, hogy Szent István alapította szent hazánkat régi nagyságában újra felépítsük.

A *Hűség Tornyja* mindannyiunk fogadalmát jelképezi, hogy utolsó lehelletünkig követni fogjuk Szent István hagyományait és vállvetett összeállással dolgozni fogunk a drága szent haza újraépítésén, hogy az ne csonka ország, hanem a Kárpátok-övezte, isteni egységet alkotó Nagymagyarország legyen.

A toronyra felrepül a lobogó...

A főherceg tomboló lelkesedéssel sokszor félbeszakított szavait azzal fejezte be, átadva a torony magasztos rendeltetésének, hogy legyen az jelképe a magyar egységnek, krisztusi hitnek.

A királyi herceg beszéde után, zúgó éljenzés és taps közben a kettős keresztben végződő árboera hatalmas nemzeti lobogó repült fel.

Vitéz Nováky Lajos plébános, mint a Somló Nagybizottság ügyvezetője vette át ezután a kilátót. Háláes köszönettel adózott József királyi hercegnek.

— Ennek a toronynak, — mondotta többek között, — minden kövébe az erős magyar akarás van beleépítve. A Somló által hajdanán kivett követek ugy kellett összeszedni a hegy oldalán, a vizet és a kavicsot fuvarral kellett a hegyre felhordani. *396 kocsijuvart kellett igénybevenni. A magyar szívósság és áldozatkészség emelte ezt a toronyt.*

A szónok beszédét ezzel a főhással fejezte be:

— Addig legyen szívós, kemény, bizakodó a magyar, amíg Szent István gondolata, keresztény hite mellett kitart egyéni, családi és állami életében és akkor újra egész lesz Magyarország!

A lelkes éljenzés csillapultával Malcomes Gyula báró tett előterjesztést a Somló Nagybizottság megalakítására, amelynek létesítésére Schandl Károly dr. tett kezdeményező lépést, majd méltatta azoknak az érdemeit, akik az emlékmű létesítése körül tevékenykedtek.

Somogyi Károly somlószołsi ev. lelkész a somlóvidéki hegyközségek nevében köszöntötte azokat, akiknek elgondolása volt a nagy mű megépítése és akik a szép gondolat valóra váltása körül fáradoztak.

Erdődy Péter gróf, a Somló Nagybizottság elnöke, mondotta el ezután záróbeszédét.

— Ez a kilátó, — mondotta — figyelmeztet minden magyart, hogy ne csüggedjünk; a magyarság élni fog, mert élni akar és minden meszterkedés ellenére sem lehet országunkat a térképről letörölni.

Ahogy a 437 méteres hegyen megépült ez a kilátó, úgy újra építjük országunkat.

Nem az a fontos, hogy hetvenmilliónyian, vagy nyolcmillióan vagyunk, hanem az, hogy tudunk-e, akarunk-e vállvetve dolgozni a magyar jövőért, mint ahogy a vállvetett csüggedetlen munka hozta létre ezt a toronyt. Ha ezt meg tudjuk valósítani minden téren, nincs az a pokol, amely erőt vehetne a magyarság felett.

Runciman lord, akit Anglia — mint azt előző számunkban megírtuk, — Csehszlovákiába küldött tanácsadóként, augusztus 3-án érkezett meg Prágába, ahol a nemzetiségiek bizakodással fogadták Runcimant, míg a csehek ugynevezett „vegyes érzelmekekkel” tekintenek működésére elé.

Krta szigetén zendülés tört ki, amelyet azonban a görög kormány hamarosan lever.

A Távokelcten súlyos bonyodal-

A nagyhatásu beszéd után a dévcséri járási levente-zenekar a Hiszek-egyvet játszott a el és ezzel a lélekemelő ünneppé véget ért.

Az emlékmű előtti térségen felállított asztaloknál ezerterítékes társaságok ebédelték a filléres vonatok utasai és a késő esti órákig folyt a vidám ünneplés, a somlói láva belső tüzet sugárzó pompás bor-fűtötté hangulatban.

A *Falu-Gazdaszövetség* által rendezett somlói Hűség Torony avatási ünneppé sikere méltóképpen soraközik azokhoz a kiállításokhoz és ünnepekhez, amelyeket a Somlóvidék kincseinek az ország elé tárása érdekében a Szövetség már sorozatosan rendezett.

makat okoz a japánoktól támogatott mandu csapatok és a szovjet csapatok közti összeütközés. Ugy az oroszok, mint a japánok a mandu-orosz határ mentén élnek hadikészülődéseket fejtenek ki; sok szék a világ-sajtóban egy új orosz-japán háború lehetőségéről.

Spayolországban a vörösök átmeneti sikereket értek el a múlt héten, a nemzeti csapatok azonban már visszafoglalták a vörösök által megszállt területeket.

Szociális titkárokat kapnak a falvak

Kulcsár István miniszteri tanácsos, az értelmiségi munkanélküliség kormánybiztos, Antal István dr. igazságügyi államtitkár jelenlétében július hó 28-án részletesen tájékoztatta a sajtó képviselőit az értelmiségi munkanélküliség elhelyezése érdekében eddig tett és a jövőben tervezett kormányintézkedésekről. A fontosabb adatok a következők:

Az értelmiségi munkanélküliség részére adatszolgáltatást véget kiadott jelentkezési lapokat 8330-an töltötték ki; a Nemzeti Önállósítási Alaphoz 1689 kérvény futott be, Budapestről 345, vidékről 1344.

Az Alap eddig 571 egyén részére folyósított, összesen 1,875,000 pengőnyi kölcsönt.

Az Alap által felállítandó ugynevezett *átképző tanfolyamokra* eddig 8824-en kérték felvételüket, akik közül 1043-an a mezőgazdasági ismeretekben való kiképeztetésüket kérték. Az első tanfolyamok egyebéket augusztus elején indulnak meg; lesz Futura, Hangya-, faterkedelmi-, egyesített baromfi-, tojás-, vad-, és gyümölcskereskedelmi, végül magkereskedelmi átkepző tanfolyam. Az értelmiségi munkanélküliség közül eddig körülbelül 9000-et sikerült elhelyezni, még pedig az államnál és önkormányzatoknál 6400-et, bankoknál nagyiparnál és kereskedelemben 769-et, nyugdíjasok helyébe elhelyeztek 400-at, végül ide kell számítani azt az 571 egyént, aki önellátási kölcsönt kapott.

A falu szempontjából a legnagyobb jelentősége a kormány ama elhatározásának van, hogy

mintegy ezer fiatalembert fog elhelyezni a falvakba a falusi jegyzők tehermentesítésére.

Ezeknek a fiatalembereknek elősor-

ban a *falusi lakosság szociális ügyével való foglalkozás* lesz a feladatuk. Ezekre az állásokra eddig 1880-an jelentkeztek.

A szociális titkárookra mindenesetre nagy feladat hárul. Alaposan meg kell ismerniök a falu életét, szeretettel és felelősségtudattal kell foglalkozniök a nép bajjaival és oda kell hatniök, hogy a falu népének műveltségi foka és életszínvonala közelebb kerüljön a városi lakossághoz és ami a legfontosabb, szorosra kell fűzniök a város és a falu, az értelmiségi pályán lévő és a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság közti érzelmi kapcsolatot. A fiatalembereken fog mulni elsősorban, hogy ez a munka, amelynek jegyében a *Falu-Gazdaszövetség* is munkálkodik, most már gyorsabban eredményre is vezessen és a falu népe meggyőződjék arról, hogy testvéri szeretettel, a segíteni akarás készségével közelednek hozzá. Hiszszük, hogy szívvel és lélekkel fogják kezelni a falusi népi szociális kérdéseit azok, akiknek egyéni szociális kérdése éppen a falu révén nyert megoldást.

Gazdaságtanulmányi Osztály a miniszterelnökségen

Imrédy Béla miniszterelnök a miniszterelnökségen *gazdaságtanulmányi osztályt* létesített, amelynek feladata, hogy a jelentősebb gazdaságpolitikai és szociális kérdéseket tanulmányozza és előterjesztéseket tegyen a kormánynak.

A gazdaságtanulmányi szakosztály vezetését dr. Judik József, a Nemzeti Bank igazgatója és dr. Surányi-Únger Tivadar egyetemi tanár vették át, adminisztratív vezetője pedig dr. Ferry Tibor miniszteri osztálytanácsos.

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:

Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9.

VIGYÁZAT!

Kémhálózatot akar megszervezni egy szomszédos állam

Az utóbbi időben magyar állampolgárok tömegesen kapnak, részben egy szomszédos állam, részben Magyarország területén feladott, hamis nevekké aláírt, létező vagy nemlétező kereskedelmi vállalatoktól, magándetektív, házasságközvetítő, ingatlanforgalmi stb. irodáktól megírt olyan leveleket, amelyekben

egy idegen állam javára Magyarország elleni kémkedésbe való beszerzésüket célozzák.

A címzettek félrevezetése végett a levelekben az ellenséges hírszerzők nem vallják be a valódi céljukat, hanem különféle ürügyre hivatkoznak. Így a címzettek ipari vagy kereskedelmi vállalkozásokban való részvételre hívják fel, különböző ügyekben egyes személyekről információkat kérnek tőlük, állásokat ajánlanak fel nekik s minden esetben nagy anyagi előnyöket helyeznek kilátásba.

Midőn elégtétellel állapítjuk

meg, hogy a címzett magyar állampolgárok legfőbbje a leveleket a hatóságokhoz beszolgáltatta, egyúttal szükségesnek tartjuk a közönség tudomására hozni, hogy minden magyar állampolgárnak nemcsak hazafias kötelessége, hanem jól felfogott érdeke is, hogy

az e szempontból legközelebbi honvéd (katonai), rendőr, csendőr vagy közigazgatási hatóságnak azonnal beszovalgáltassa.

A bejelentés elmulasztása esetén ugyanis a címzett kiteszi magát a kémkedésben való részvétel gyanújának. Ez esetben pedig — ha a kémkedésben tényleg nem is vett részt, illetve tudatosan nem segítette azt elő, tehát csupán a bejelentés egyszerű elmulasztása miatt — az 1930. évi III. t. c. 69. §-a alapján három évig terjedhető államfogházal büntetésre.

A Szent István-hét

szép programja

Az idei jubileumi *Szent István-év* keretében az eddigieknél is fényesebb külsőségek között ünnepli meg az ország és a magyar főváros *Szent István emléké*t augusztus második felében. A főváros *Idegenforgalmi Hivatala* az egyházi és világi illetékes ténylezők közreműködésével összeállította ennek az ünnepi hétnek gazdag tartalmú programját. Az ünnepi hét programjának kiemelkedő eseményei és részletei a következők:

Augusztus 19-től 27-ig a Várplébánia-templomban minden este 6 óra körül szentbeszéd és ájtatosság lesz, mely idő alatt a *Szent Jobb* örszi helyén kitéve marad. A jubileumi *Szent István-év* a szokásos látványokon kívül egy olyan eseménnyel fog szolgálni a fővárosba érkező idegeneknek, mely a maga nemében eddig egyedülálló.

A Magyar Szent Korona, az ország egységét mintegy 900 év óta képviselő erkleje, páncéltérméből két napra kilép a nagy nyilvánosság elé, hogy hirdesse a hagyományokat örökké tisztelő magyar nép együvértartozását.

Legfellebbebb nemzeti kincsünk augusztus 16-án és 17-én reggel 9-től este 9 óráig a Királyi Palota épületében a *Márványteremben fogadja a hozzá elzárndokolókat.*

A *Szent Jobb körmenet* úgy, mint más években, idén is az *Actio Catholica* rendezésében fog elvonulni. A *Szent Jobb körmenet* augusztus 20-án reggel fél 9 órakor indul a Várplébánia-templomból. A körmenet *Serédi Jusztinián hercegprímás* vezeti, a Budavári Koronázó főtemplomban, ahol a hercegprímás ünnepi nagymiséjét pontifikál. Az ünnepi szentmisével egyidejűen a Szentháromság-téren és a Kapisztrán-téren szentmise és szentbeszéd lesz. Augusztus 20-án este 7 órakor a Gellérthegyi Sziklatemplomban a Pálos-rend egyik tagja szentbeszédet mond, majd litánia és áldás fejezi be az ájtatosságot.

A Gyöngyös Bokréta a Szent István-hét keretében 11 napon át tart előadást és pedig augusztus 14-től 25-ig bezáróan Paulini Béla rendezésében.

Az előadásokat idén is a *Városi Színházban* rendezik. A népcsoportok mintegy 60 helyszégből érkeznek, a játékokban 1400 személy vesz részt és határos díszletek művészi esztétikát ki az egyes jelenetek magyar jellegét. A *Gyöngyös Bokréta* tagjai felvonulnak a városházára is, hogy köszönetet mondjanak a főváros vezetőségének vendéglátásukért. A felvonulás *augusztus 17-én délután 5 órakor lesz*, minden csoport saját vidékének népviseletében jelenik meg a felvonuláson, amely nagy látványosságnak ígérkezik.

Augusztus 20-án, este fél 10 órakor rendezik Gellérthegyen a szokásos tűzijátékot, amely azonban idén pompásabb lesz, mint más években.

A tűzijáték idején sétahajók cirkálnak majd a Dunán. Az ünnepi hét alatt fényes kivilágítást rendeznek Budapesten. Egész héten át működni fog a városligeti világitó szökőkút is.

A Szent István-hét alkalmából augusztus 14., 15., 20. és 21-én *zenés órszövgyáltás lesz a Várban*, mindenkor déli 12.40 órakor.

Az *Erekllyés Országzászlónál* 14-én, 15-én, 20. és 21-én déli 12 órakor rendezik a zenés órszövgyáltást.

A *Vármegyei Tiszviselők Irodalmi és Művészeti Gyöngyösi István társasága* augusztus 19-én este negyed 8 órakor az ügétópályán országos *Kölcsey Ferenc Himnuszünnepe*et rendez. Az ünnepségen megjelenik *Horthy Miklós* kormányzó.

Augusztus 14-től 21-ig rendezik Budapesten a *Magyarok Második Világházkongresszusát*, amelynek keretében megalakítják a Magyarok Világzövetségét.

A Magyar Anyák ünnepe augusztus 19-én, délután 6 órakor

az új Városháza közgyűlési termében fog lezajlani.

Az ünnepség fővédnöke a kormányzó hitvese, védnöke *Anna kir. hercegnő*, országos elnöke vitéz *Imrédy Beláné*.

Egész sereg érdekes sportesemény zajlik le az ünnepi hét során. Számos kiállítás is rendeznek ez alkalommal. Többek között *foto kiállítás* lesz az Egyetem-utcai Fővárosi Képtárban, a *Magyarok Világházkongresszusának kiállítása* a Pesti Vigadóban, *Bélyegkiállítás* a Kossuth Lajos-u. 12. sz. alatt, *Magyar őstehetségek kiállítása* Andrassy-ut 34. alatt. A *Magyar Bokréta Szövetség* népipari

kiállítása a Nemzeti Szalonban, *magyar viselettörténeti kiállítás* az Iparművészeti Múzeumban, *nemzetközi karitás kiállítás* a Múzeum-utcai Károlyi-palotában.

A Budapestre érkező vendégek 50 százalékos menetdíjkezdményt élvezhetnek, amely augusztus 30-ig érvényes.

A budapesti ünnepségekkel párhuzamosan *Esztergomban* és *Székesfehérvárott* zajlanak le érdekes ünnepi események. *Esztergomban* a kormányzó jelenlétében avatják fel augusztus 14-én a restaurált *Árpád-házi Királyi Palotát*.

Fiatalság tanulj repülni!

A Magyar Királyi Légügyi Hivatal az alábbi felhívást tette közzé:

Most, amikor minden nemzet hazájának és érdekeinek megvédésére a végletekig fokozza légi erjét, megvan a módja annak, hogy a magyar nemzet is felkészüljön minden esetösség kivédésére a levegőben is. Történelmi fenlősségünk és tekintetben ma minden magyar családra ránehezedik. A pénzáldozatra a miniszterelnök ur sikerrel hívta fel a nemzetet. Ennek kapcsán az anyagi alap megteremtése után most a személyi kiegészítés van soron.

A tettekreész ifjúságnak ma nyitva áll az ut a repülő kiképzés felé.

Mindazok a 18—25 éves ifjak, akik a középiskolát eredményesen elvégezték, de olyanok is, akik csak négy középiskolát (esetleg hat elemi) végeztek és akik testileg és erkölcsileg alkalmasak, belelphetnek a komoly hivatást és

egyben gyönyörű élményt nyújtó repülő kiképző tanfolyamainkba. Ezeknek elvégzése az arra érdekesek számára a tisztviselői vagy altisztviselői karunkba való elhelyezkedést biztosítja.

A szülőkhöz is fordulunk. A történelemből áttündöklő nagy magyar nők példáját követve, érezze minden anya — a romboló erkölcsi irányzatokkal szemben — kitüntetésnek, ha fia sorainkba kívánczik.

Az érdeklődők a gyors elintézés érdekében a testnevelési és népgondozó szervekhez, vagy a legközelebbi repülőter vezetőségéhez forduljanak azonnal tanácsért.

hogy helyesen felszerelt kérvények ez év augusztus hó 15-éig már az alulírott hivatalban lehessenek. A felvétel szeptember elsőjére várható.

Magyar Királyi Légügyi Hivatal, Budapest, II., Hunyadi János-ut 13.

Házasságkölcsön négy szobi jegyepár részére

Az EPOL (Egészszámpolitikai Társaság) — folytatva akcióját — Szobon házassági kölcsönökre pályázatot irt ki. Egyelőre 4 fiatal, házasulandó, biológiaiul teljes értékű magyar jegyepár részére, akik a családi tűzhely megalapításához szükséges minimális pénzzel nem rendelkeznek.

A kölcsön összege jegyepáronként 400 pengő, amelyek visszafizetése gyermekben történnik.

A déli határon pusztuló *Szeremle* község után az EPOL programjában a cseh határ exponált helyén fekvő Szob község következett. Szob községben a biológiai adatok a népesség visszafajlására mutatnak, 1937-ben a halálozások száma 14 százalék, a születések száma 16 százalék volt.

A házassági kölcsönökhöz szükséges tőkét az EPOL intézőbizottsági tagjainak lelkesedése biztosította.

A pályázat feltételei

A pályázaton résztvehet minden szobi illetőségű, 35. életévét be nem töltött nő, illetve hajadon szobi lekos. Pályázhat azonban a *völegény* nem szobi illetőségű jegyessel is. A házasságkölcsönre pályázó jegyepároknak közösen aláírt kérvényt kell az EPOL elnökségéhez (Budapest, IV., Veres Pálné-u. 9.) intézniek.

A kérvényhez a következőket kell

csatolni: 1. a völegény és a menyasszony születési anyakönyvi kivonatát; 2. hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy a pályázók testileg és szellemileg egészségesek és nem szenvednek átöröklődő betegségekben (biológiaiilag epek); 3. Szob község bizonyítványát a völegény illetőségéről és helybenlakásáról, valamint a menyasszony illetőségi bizonyítványát; 4. hatósági erkölcsi bizonyítványukat; 5. a vagyonai vagy jövedelmi viszonyokat igazoló, illetőleg szegénységi bizonyítványokat; 6. költségvetési tervezetet, amelyben a pályázók részletesen leírják, hogy a kölcsönt mire szándékoznak fordítani; 7. részletes leírást mind a völegény, mind a menyasszony foglalkozásáról és mostani életkörülményeiről, feltüntetve azt is, hogy hány testvérük halt meg, milyen idős korban és milyen betegségekben; 8. részletes leírást arról, hogy a házasulandók miként képzelik el a jövő életüket, miként fogják megélni, hol laknának és miből neveltenék a születendő gyermekeiket; 9. a völegény által aláírt nyilatkozatot arról, hogy a kölcsön visszafizetési feltételeit tudomásul veszi s azokat a kölcsön elnyerése esetén maga néve kötelezőnek ismeri el; 10. a jegyepár közös nyilatkozatát arról, hogy a kölcsön elnyerése esetén legkésőbb 1938 október 1-ig házasságra lépnek.

A kérvényeket ifj. Söldos Béla dr. szolgabírónak kell augusztus 31-ig Szobon benyújtani.

Miért nem esik a fűszéki fűs ára is?

Március hónappal kezdődőleg az előmarha ára gazdaszempontból egyenesen katasztrófálisan leszállt. Az előmarha áresését azonban nem követte nyomon a huspiacokon kicsinyben kimérésre kerülő marhahús s így az előmarha áresésnek az egyetlen előnye sem következett be, hogy a fűszéki a gazdák és a vásárló közönség javára megfelelő mértékben növekedett volna.

Az állattenyésztők és a fogyasztók szempontjából egyaránt káros helyzetet a Tiszajobparti Mezőgazdasági Kamara (Miskolc) mellett működő *Gazda Beszérő és Értékesítési Csoport* beható vizsgálat tárgyává tette és a kormányhoz olyan értelmű előterjesztést tett, hogy az ország valamennyi városában ellenőriztessék állandóan az előmarha és a marhahús árak alakulása közötti összefüggést és a tapasztalt eredményhez képest megfelelő kormányzati intézkedések hivassanak életre.

Felvétel a szőlészeti szakiskolákba

A földművelésügyi miniszter a *soproni, balatonaracsi és hecskeméti* szőlészeti és borászati szakiskola 1938—39. tanévre pályázatot hirdetett. Az említett szakiskolák tanulóiul azokat veszik fel, akik 17-ik életévüket betöltötték, az elemi népiskola hat osztályát sikerrel elvégezték és a gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkattal rendelkeznek. A szakiskola elvégzése által nyert vég bizonyítvány az *állami és magán szőlő- és pincegazdaságokban önálló szőlőkezelőként és pincemesterként való alkalmazásra képesít.* A szakiskolák internátussal kapcsolatosak; a havi tápdijszámuk 20 pengő. A jó magaviseletet és jó előmenetelt tanúsító vagyontalan tanulók tápdijszámukban részesülnek. A tanév *mindenyik szakiskolában október 1-én kezdődik.* A pályázati határidő augusztus 20-án jár le.

Vadóri tanfolyam

A földművelésügyi minisztérium, mint a múltban, az idén is *október 3. és 17. között Gödöllőn a vadászati hivatalnál vadóri tanfolyamot és szakszolgálat rendez.* A tanfolyam, illetve a szakszolgálat jelentkezőknek bélyegköteles kérvényüket augusztus 31-ig kell a földművelésügyi miniszterhez benyújtani. A kérvényhez csatolni kell: 1. születési anyakönyvi kivonatot, 2. legalább az elemi iskola VI. osztályánál szóló bizonyítványt, 3. hatósági erkölcsi bizonyítványt, 4. a járási vadászati tudósító vagy a községi előjáróság által láttamozott bizonyítványt, amely igazolja, hogy a kérelmező legalább három évig egyfolytában vadászati szolgálatban volt, végül 5. hatósági orvosi bizonyítványt. A tanfolyamra és a vizsgára csak azok jelentkezhetnek, akik 20. életévüket már betöltötték. A vizsga díja 30 pengő, a tanfolyam ingyenes. A vadóri tanfolyam hallgatói önköltségi árban élelmezést és korlátozott számban ingyenes elszállásolást nyernek. Bővebb felvilágosításokat a földművelésügyi minisztérium vadászati osztálya ad. (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.)

Milyen áron veszi át Németország a magyar zsírt?

Az elmúlt héten megállapodás történt a németekkel és év augusztus végéig felajánlott sertézsír és sózott szalonna mennyiségére és árára nézve. Kétféle áron történik a szállítás, a felajánlott 200 vagón sertézsír egyharmadért kilonként 155 fillért, a fennmaradó kétharmadért pedig 150 fillért fizetnek a németek. Szállításra kerül még 50 vagón néhez sózott szalonna 140 filleres áron.

Két év alatt közel ötvenezer hold föld jutott birtokpolitikai célokra

A földművelésügyi minisztérium gazdasági és lezártakor összefoglalja az elmúlt esztendő *földbirtokpolitikai tevékenységének* eredményeit.

Két év leforgása alatt a jelentés szerint a földművelésügyi minisztérium *birtokpolitikai célokra 17,183,735 pengőt fordított.* Ebbe az összegbe beszámított az új birtokosok által már befizetett vételár-összeg és törlesztés is. E két év leforgása alatt, vagyis 1936 június 30-tól 1938 július 1-ig 30,670 katasztrális hold volt a tulajdonjogilag megszerzett ingatlanok területe, a kishasznóbérlők pedig 17,509 hold földhöz jutottak.

Birtokpolitikai célokra tehát összesen 48,180 katasztrális hold földet biztosított a földművelésügyi minisztérium.

A birtokpolitikai osztály, illetve a minisztérium gyakorolta az állami elővásárlási jogot és e címen 6923 katasztrális holdat, továbbá 558 házas belsőséget szerzett vissza. 1570 föld-

mives család részére történt ez a visszaszerezés, amely családok kisbirtokosai, illetve házas belsőségeiket önhibájukon kívül árverésen vesztek el.

A jelentés szerint 133 olyan község volt ez idő alatt,

amelynek gazdasági terjeszkedését száz holdnál nagyobb mezőgazdasági ingatlan juttatásával mozdította elő a minisztérium.

A felhasználott területek 36 százaléka jórészt törpebirtokok kiegészítésére fordítottak. 48 százalékaiban öt holdon felüli önálló kisbirtokot létesített a birtokpolitikai tevékenység. A területnek 12 százaléka középirtokok alapítására fordítottak, aminek célja a rendelkezésre álló birtokokon lévő nagyobb gazdasági épületek célszerű kihasználása, továbbá az állatalomná váló gazdasági cselédség elhelyezése volt. A telepítési akció a jövőben az ediginél erősebb ütemben folytatódik.

Kedvezményes műtrágya kiscgazdáknak

Ismételten jelentettük már, hogy a földművelésügyi minisztérium a műtrágya általános használata érdekében műtrágyakiosztási akció lebonyolítását vette tervezetbe. Az akció fő célja az, hogy a kiscgazdáknak is mód és lehetőség álljon rendelkezésére a műtrágya beszerzésénél.

Az akció keretében a 100 holdon aluli kiscgazdáknak csakis a vételár előzetes lefizetése ellenében való műtrágya igénylése előgithető ki.

A 18% foszfortartalmú *szuperfoszfát* 75 kg-os zsákonként, 17%-os péti só 50 kg-os zsákonként, 40%-os káli só pedig 100 kg-os zsákonként kerül szállításra. Kisebb egységre a szétosztás nehézségeire való tekintettel nem lesznek kiadhatók. A szuperfoszfátot és a káli sót *jutaszakokban*, a péti sót *papírszakokban* fogják szállítani. A mészszegek, savanyu talajjal rendelkező országútrákra szuperfoszfát helyett előreláthatólag ugyanazon feltételek és ugyanazon ár mellett esetleg *mészfoszfát* fog szállíthatni. Ennek a gyártása azonban még nem indult meg s így ennek folyó évi szállítása

még ezidőszent nem bizonyos.

A műtrágyák ára oly módon van megállapítva, hogy abban a vagontelbeli vasuti szállítási költségek is bennefoglaltatnak, vagyis az árak legalább 100 mázsa szállítása esetén szákkal együtt, az arrendelési vasutállomás értendők.

75 kg 18%-os szuperfoszfát ily módon 7,30 pengőbe, 50 kg 17%-os péti só 7,60 pengőbe, 100 kg 50%-os káli só 15,60 pengőbe kerülne.

Mivel az árak csakis vagontelbeli szállításra vonatkoznak és mivel minden műtrágyaféleség külön-külön kerül szállításra, az igényléseket csakis abban az esetben fogadják el, ha egy-egy címre, illetve egy-egy vasutállomásra legalább 100 mázsa egyféléű (szuperfoszfát, vagy péti só, vagy káli só) műtrágya lesz leszállítható.

A tavaszi műtrágya-igénylések határidejét 1939. évi január hó 31. napjában állapították meg. Bővebb felvilágosítással a gazdasági felügyelőségek szolgálnak.

Az új szekérfuvarozó rendelettervezet nem érinti a gazdák érdekeit

A kereskedelemügyi minisztérium — mint ismeretes — rendelettervezetet készített a szekérfuvarozó ipar szabályozására.

A tervezet szerint a helyközi szekérfuvarozás 50 km-en felül megszűnik.

Ezt a helyközi fuvarozást engedélyhez kötik, kötelező lesz a kocskénti 1000 pengő biztosítás és a könyvezetés. A fuvarozók más ipart nem üzhetnek. Aki helyközi fuvarozásra nem kap engedélyt, az csak helyi fuvarozásra jogosító iparigazolványt kaphat, aminek értelmében csak *telepétől 10 km-es körzetben vállalhat fuvar.*

A rendelettervezetben foglalt megbeszélésre a NEP Eszterházy-utcai székházának márványtermében július 31-én országos nagygyűlést tartottak a *szekérfuvarozók*, amelyen

Schmidt Lajos országgyűlési képviselő elnökölt. Az értekezleten ismertették a minisztérium rendelettervezetét, amely a szekérfuvarozó osztályt — mint mondtuk — két részre: *a helyi fuvarozókra és a helyközi fuvarozókra osztja.*

A helyi fuvaros telepének székhelyéről 10 km-es körzetben szabadon üzheti iparát és fuvar vállalhat az állami közutakon elérhető legközelebbi községig, a vasut- vagy hajóállomásig. Ezek iparigazolvány alapján üzik foglalkozásukat.

A rendelettervezet tulajdonképpeni sulya a *helyközi szekérfuvarozókat* érinti. Ezek telephelyük ideális központjától számított 50 km-es körzetben üzhetik iparukat a rendelettervezetben felsorolt korlátozásokkal. A helyközi fuvarozók iparengedély alapján működnek s az engedély kiadásáért 100 pengőt kell fizetniük. Az en-

gedélyről annyi másolatot kötelesek kiállíttatni, ahány igával folytatják iparukat és működésük közben az engedélyt állandóan maguknál tartoznak tartani, hogy működési körzük ellenőrizhető legyen. Üzleti könyveiket a helyközi fuvarozók 10 évig tartoznak megőrizni.

A rendelettervezet büntető rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek azonban

nem vonatkoznak olyan mezőgazdasági foglalkozókra, akik a gazdaságukban használt, vagy tenyésztési célokra tartott állataikkal mint nem főfoglalkozást, a szekérfuvarozást is üzik. Ezek tehát a rendelet kibocsátása után is korlátlanul fuvarozhatnak.

Számos felszólalás után *Petánek* József országgyűlési képviselő ismertetette a határozati javaslatot, amelyet eljuttatnak a minisztériumhoz. Kiemelte a *huszontötezer főnyi szekérfuvaros* jelentőségét, amely társadalmi osztály állandóan járja az országot és kell, hogy megelégedett legyen. Megállapította, hogy a kormány részéről már az eddigi tárgyalások során is a legmesszebbmenő jóindulatot tapasztalták és minden remény meg van arra, hogy a *további tárgyalások meghozzák a kívánt sikert.*

A jövedelem megosztása hazánkban

A *jövedelem- és adóterhemegosztás* kérdéseit tárgyalja *Matolcsy* Mátyás országgyűlési képviselő most megjelent új munkája. A jövedelemmegosztás vizsgálatánál három jövedelemkategóriát különböztet meg: az elsőben a jövedelmek felső határa fejenkénti *évi 1000 pengő*, a másodiknál a jövedelmek *alsó határa 1000 pengő*, felső határa pedig *10,000 pengő*, a harmadiknál a jövedelmek *alsó határa évi 10,000 pengő*. Hangsúlyozandó, hogy mindig fejenkénti jövedelmekről van szó, amelyek tehát megfelelő számokkal meg kell szorozni ahhoz, hogy a családonkénti jövedelemösszeget nyerjük. Az eredmények szerint

a lakosság 81,2%-a (fejenkénti és évenkénti 1000 pengőnél kisebb jövedelemmel), a nemzeti jövedelem 44%-át,

a lakosság 18,2%-a (fejenkénti és évenkénti 1000—10,000 pengőnyi jövedelemmel), a nemzeti jövedelem 36%-át és

a lakosság 0,6%-a (fejenkénti és évenkénti 10,000 pengőnél több jövedelemmel), a nemzeti jövedelem 20%-át élvezi.

A fejenkénti átlagos jövedelem az *első kategóriában évi 290 pengő*, a középső kategóriában 1050 pengő, a legfelső kategóriában pedig 17,800 pengő volt 1930—31-ben.

Az adózásra vonatkozó számítások szerint egyébként az *első jövedelmi csoport (1000 pengőig) az adóterhek 37,6 százalékát*, a második azok 41,5, a harmadik pedig az összes adóterhek 20,9 százalékát viseli.

Hagyma- és fokhagymaárak

A hagymakivitel ellenőrzésére alakult bizottság július 28-án ülést tartott, amelyen a *vöröshagyma* termelői árárt július 29-től kezdődő érvénynyel *q-ként 6,80 P-ben* állapította meg. Ugyancsak foglalkozott a bizottság a *fokhagyma* termelői árárt megállapításával is és július 29-től kezdődően az I. osztályú fokhagyma árárt (kg-ként 28—32 fejj) 14 P-ben, középsőnagyságú fokhagyma árárt (kg-ként 33—40 fejj) 11 P-ben, II. osztályú apró fokhagyma árárt (kg-ként 41—50 fejj) 7 P-ben állapította meg.

A FALUSI OTTHON

Nyári és téli uborka

Kovászos uborkának még nem teljesen beérett, közepenyagsú példányokat választunk, meleg vízzel megmossuk, majd a végeit levágjuk, vagy néhány helyen tüvel megszurkáljuk. Az uborkásüveg vagy cserépedény alá jara szőlőleveleket s egy csomó kaptort helyezünk, aztán szépen szorosan berakjuk a savanyítandó uborkákat, közben kaporról keverve s a tetejére is kaptort teszünk. Vízet forralunk, melyben literenként 4—5 deka konyhasót oldunk fel s mikor kissé kihűlt, ráöntjük az uborkára, úgy, hogy a felszínét is teljesen ellepje, a tetejére pedig egy darab kovászat vagy egy szelet pirított kenyéret teszünk és napos helyen tartjuk, míg megsavanyodik. Általános tapasztalat szerint a kovászos uborka nem sikerül minden évben egyformán. Ha sok verőfényes nap van érése alatt, akkor több cukor képződik az uborkában és ilyenkor különösen alkalmas a savanyításra.

A kovászos uborka frissen való fogyasztásra készül, mert a savanyítás befejezése után pár nap múlva puhulni kezd és legfeljebb jéglen lehet egy-két hétig megőrizni a romlástól. Ha télire akarjuk eltenni, akkor ecetbe rakjuk át, de természetesen így már nem tudja a kovászos uborka eredeti ízét megtartani.

Ecetes uborkának legfinomabb az egészen kicsi fajta és azt akkor rakjuk el, amikor még nem túlérett. Az uborka közé apró zöld dinnyét és apró, zöld, szivalku paradicsomot, meg néhány hegyes zöldpaprikát is szoktak tenni. Mindezeket eltevés előtti napon alaposan megmosva, sóval bedörzsöljük, másnap pedig meleg vízzel megmossuk és szitára tesszük. A szodás vízzel kimosott, kiöblített és leboritva megszáritott uborkásüveg alá jara szőlőlevelet, kaptort helyezünk és lehetőleg hézagmentesen berakjuk az uborkát. Előzetesen hibátlan mázas vasedényben tüze tesszük a szükséges ecetet, melyet anynyira felhígítottunk, hogy a kész keverék körülbelül 5—6 százalék ecetsavat tartalmazzon s izlés szerinti mennyiségű feketeorsót, babérlevelet, mustármagot, koriandert, gyöm-

bért, meggylevelet, kevés cukrot és literenként 2—3 deka konyhasót adtunk belé. Az ecetet felforraltuk s forrón az uborkára öntjük. Négy heti állás után az uborka már fogyasztható.

Kánya Terézia

Aranyszabályok

A szájugban fellépő ugynevezett szájfelpállás fertőző betegséget a legeredményesebben pokolköldattal lehet elmulasztani.

A mázolás között azért gyakori a reumatizmus, mert szabadban hidegnek, szélnek, esőnek kitéve gyakran dolgoznak.

Az egészséges szív pihenés közben 2½ liter, testi munka közben 17 liter vért nyom percenként az erekbe szét.

Magyar konyha

Barátlevés. Vájj apró darabokra ptykát, de előbb a szájkait szedd ki. Tégy egy lábasban vaját és petrezselymzöldjét, kevés paprikát, tedd közé a halat, hagyd betakarva párolni, míg puha nem lesz. Azután hínisd meg kevés liszttel, ereszd fel sós lével, tégy bele savanyu tejfölt és fáiadd fel.

Marhaszelet. A felsőből vékony szeleteket vágunk, jól kiverjük és megszózzuk, aztán lábasban zsiron letakarva pároljuk, lódként kis vizet öntve alá. Ha már puha, hagyjuk zsírjára sülni és mártással adjuk asztalra.

Uborkamártás felében. A savanyított uborkát apró kockákra vágjuk, két kanál tejfölt egy kanál liszttel simára elkeverünk, hideg vízzel felhígítjuk, tüze tesszük s ha felforr, beletesszük az uborkát, sőt és simára kavarjuk.

Gombamártás. Hat-nyolc darab szép gombát megfürdöztünk, több vízbe átmossuk, hogy homokos ne legyen, aztán apró szeletekre vágjuk. Fmnom petrezselymzöldjét zsiron megpirítunk, bele-tesszük a gombát, letakarva párolni hagyjuk, meghintjük egy kanál liszttel, meg egy kevés pároljuk, akkor levessel feleresztjük, tejfölt és sőt aduk hozzá.

Augusztus második felére már kész legyen a jól megporhanított magágy. Egy katasztrális holdra 5 kg mennyiségű magot szoktunk vetni, még pedig sorvetőgéppel 24—36 cm sortávolságra. A mag 1—3 cm mélyre kerüljön a földbe.

Ha már a sorát mutatja, akkor jó lesz megkapálni. Ha a sorközök elég nagyok, akkor a kapálás természetesen fogatosan is eszkozható. A repce töltőgetése teljesen felesleges.

Ha őszel tulbujan fejlett, akkor félf, hogy a télen a vástagabb hótakaró alatt kipállik. Ennek elhárítása érdekében helyes lesz ősz végén a tulbujá repcéket kaszállással meggyengíteni vagy felületesen legetetni. Tavasszal — ha a fejlődés gyenge — jó eredménnyel segíthetünk rajta fejtrágyázás utján.

Aratására akkor kerül a sor, mikor az első becők barnulni s benne a magvak szinesedni kezdenek. Erre június közepén lehet számítani. Ha az aratással késlekedünk és arra várunk, míg az összes becők barnulnak, akkor sok mag ki fog peregni.

Termése kat. holdanként 6—8 mm. Előfordul — szerencsés években — 12 métermázsás termés is. Ennél nagyobb már ritkaságszámba megy. Szalmája néha a magtermés kétszeresét is meghaladja.

KIFUTÓ SERTÉSEK SZÁMÁRA

Ha sertéseink nem járnak legelőre, akkor 1 hetes koruktól kezdve adjunk alkalmat arra, hogy szabad levegőre juthassanak. Ezt a célt szolgálják az udvaron elkerített sertés-kifutók.

A sertés-kifutó ne legyen kiköveze, mert akkor a sertés nem tud kedvére tenni; már pedig turkálás közben életfontosságú ásványi anyagokat is van alkalma felszedni. Ezen igényeknek kielégítésére jó lesz faszent, fahamut, vakolatot, tőzszapot szórni a kifutó egyik sarkába.

Ne hiányozzék a kifutóban a vakaródzó-iv, a két oszlopra ferdén fektetett gerenda, amely alatt a sertések hátukat is dörzsolhessék.

Nagyon előmozdítja a sertések jó tenyésztését a fürdő. Vízmelegése lehetőleg 0,5—0,6 méter, a lejáró 30 fok lejtésű és lépcsőzetes legyen.

A forró napszág elleni védelmül készítsünk a kifutó egyik oldalára egy egyszerű fétét (dorongokból, szalmából) is ültessük be árnyékot adó fákkal. A fák törzse dorongkerítéssel védendő, mert különben a vakaródzó sertések a fák kérget lehorszolják.

Télen borítsuk be a kifutó egyik felét szalmával, hogy a sertés puha talajon járhasson és ne tulhideg helyen legyen kénytelen feküdni.

A KEVERŐSZÁNTÁS

A tarló hántása és az őszi vetőszántás között sok esetben indokolt lesz földünköt 20—25 cm mélyen megszántani. Ezt a szántást jelöljük keverőszántás szóval.

A keverőszántás el nem hagyható akkor, ha a tarlószántás után a gyomok kikeltek és a vetőszántás még messze van, vagy akkor, ha trágyát kell alászántanunk.

Régebben a gazdák a keverőszántás elvégzését feltétlenül szükségesnek tartották, mert az volt a közhit, hogy „ahány szántás, annyi kenyér”.

A mai álláspont az, hogy a keverőszántástól sokszor jobb eltekinteni, mert vele több kárt okozhatunk, mint amennyi belőle a hasznunk. Így szárazság idején helytelen a keverőszántást végezni, mert olás, nagyobb rögöktől mentes szántást nem kapunk, másrészt a talaj felforgatása révén még az a kevés nedvesség is elvész, ami még esetleg a feltalajban van.

Mellőzendő a keverőszántás a kötött, mészből szegény, savanyodásra hajló talajokon, ha a korábbi talajmunka nem volt kifogástalan és nagyobb esőzés nem áztatta át a talajt. Az ilyen esetben a talaj szellőztetését jobb tárcsázással és nem szántással végezni.

MIKOR SZEDJÜK ÉS HOGYAN CSOMAGOLJUK AZ ALMÁT?

A nyári, őszi és téli almák onnan vették nevüket, hogy mely évszakban érnek meg teljesen. Így az ugynevezett nyári almák július végétől szeptember elejéig érnek fajtájuk szerint. Ezeknél nem várjuk be a teljes érést, hanem 3—8 nappal teljes érésük előtt szedjük le őket, mert különben elkásásodnak s így szállításra nem valók. Az őszi alma szeptember közepétől november elejéig érik. Akkor kell leszedni, mikor magja barnulni és héja szinesedni kezd. A téli alma nem a fán érik meg. Ezt le kell szedni akkor, mikor az őszi fagyok feyenegetnek, azután egészséges kamrába helyezni, hol lassanként megkapja színet, illatát és ízét.

Az alma szedése mindig kézzel történjék. A szár maradjon a gyümölcsön, mert a szárnélküli alma égy nem elsőrangú piaci cikk, mint az ütődött gyümölcs.

A leszedett almát először nagyság szerint kell megválogatni. Az 5 cm-nél kisebb átmérőjű almák már nem valók piacra; ezeket legjobb lesz otthon értékesíteni.

Azután következnek a minőség szerinti válogatás. Csak ép, egészséges, kifogástalan almát vigyünk piacra. Ha csak egy kukacos, törődött, hibás darab is van a kosárban, illetve ládában, emiatt már csak jóval olcsóbban veszik a többi is, mert a vevő bizalmatlanságát ez felkelti.

Az alma csomagolására legjobb a lécekből készült láda. Kevésbé jó a kosár; ebbe csak silányabb almát csomagoljunk. A csomagolásnál fontos, hogy az almák szorosan helyezkedjenek egymás mellett s így szállítás alatt el ne mozduljanak, ne törődjenek. Ez azért természetesen ne jelentse azt, hogy az almákat nyomkodjuk be szorosan egymás mellé, mert hiszen így zúdnának és megrothadnának. Minden darab almát külön papírba kell göngyölni s rétegek közé kevés fagyapotot helyezni.

KIS VASÁR NAP

Bánat, bánat, magyar bánat...

Bánat, bánat, magyar bánat,
Mikor lesz már véged?
Mikor ünnök, mint rossz álmot,
Közélnköt tégéd?

Vége lesz-e a sóhajok
Gyászos zenéjének?
S felcsendül-e magyar mezőn
Diadalmas ének?

Ej, bubánat, vén boszorka,
Szállj el innen messze!
Magyar jövő zöld hajjátát
Bizalom növesse!

Ezer éve küzdünk azért,
Hogy a fajunk éljen,
Múltunk el nem tünethetik
Néhány hazug éven!

Kivagogy még a magyar nap
Délbábos égen
S ravagóbb lesz a magyar nér,
Mint bármikor régen!

Magyar fiúk, magyar lányok,
Felnövünk mi nagyra
S felírjuk a magyar nevet
A tündöklő napra!

Nem lesz homály egy betűjén
Minden sora ravogy!
Öbassz az egész világ,
Hogy kik a magyarok!

MÉZES JÁNOS

Fejtörő:

H. l. a. y. s. v. n.
i. á. y. é. e. m. g.
a. k. e. v. n.

(Megjelölés: Hol vagy Istenem ké-
nyed, téged magyarok ké-
nyed.)

Gazdatudnivalók

A CSEMEGESZŐLŐ

A csemegezőlő — Osztróvszkyné meghatározása szerint — legyen lazafürtű, nagybogyójú, kis- vagy kevés-magvú, inkább husos, mint leves szerkezetű, inkább édes, mint savanyú ízű, lehetőleg zamatos; előnyöse válik, ha mindezekben felül még illatos is.

Mindezekből kitűnik, hogy nem minden szőlő mondható csemegezőlőnek. A fogyasztó nem szivesen szemézi az aprószemű, tömött fürtű, sokmagvú szőlőbogyókat és igen kevés kedvelője van a savanykás szőlőknek.

Ilyen valódi csemegezőlőkkel már a magyar föld is dicsekedhetik. A Csabagyöngye, a Szőlőskertek királynője, az Erzsébet királyné, a Hamburgi muskotály, a fehér, kék és piros Kecskecsocskák, a Chasselas-ok minden, még a legkényesebb igényeket is kielégítik.

A csemegezőlők annál jobb áron értékesíthetők, minél korábban jelennek meg a piacon. Ez azonban ne ragadtasson bennünket arra, hogy a szőlőt éretlenül leszedjük, mert az érrelen s így cukorszegény, savanyú, zamatnélküli szőlő nem talál vevőre.

A csemegezőlőt mindig száraz állapotban szedjük le. Az esővel áztatott, sőt még a harmattal nedvesített

szőlőszem sem elég tartós. Ugyancsak a tartósság és tetszetősség érdekében fontos, hogy a fürtöket a szedésnél is csomagolásnál ne marokoljuk meg, hanem kocányánál fogva tegyük a csomagoló ládába, mert csak így marad a bogyókon a tetszetős, hamvas viaszréteg. A csomagolóhelyiség száraz és hűvös legyen. Szállításra legalkalmasabbak a lapos, vékony falemezekből készült ládák. Bennük a fürtök elég szorosan helyezkedjenek ahhoz, hogy ne hánykolódjanak s így levét ne creessenek a ládák rakogatása közben, de azért természetesen ne anynyira szorosan, hogy a bogyók zúdnának s megrepedjenek.

A REPCE TERMESZTÉSE

A repce legbecsesebb olajos növényeink egyike. Termesztése azonban korlátozott annyiban, hogy a talaj tekintetében igényes. Csak a jó erőben lévő talajon remélhető megfelelő termés. Így legjobban sikerül a humusz-dús vályogtalajokban; elég jó termés ad a jó erőben lévő homokos vályogon is. De sovány talajon nem való.

Élelmesége nagy. Ezért lehetőleg frissen trágyázzunk alája. Vetésére augusztusban kerül a sor, miért is jóval (4—6 hét) előbb hordjuk ki alája a trágyát és pedig lehetőleg jól érett trágyát.

Rövid
történetA nyul
Irtá: Nyáry Andor

Vörös János sokáig nézte az asztal tetejét, aztán feleségére vetette tekintetét:

— Mikor jön el a végrehajtó? — kérdezte tompán.

— Az asszony a köténye csücskével megtörölte a szemét:

— Holnap, — szepegte bágyadtan. — Ha délig az adót nem fizetjük ki, azt mondta, elviszi az ómáriumot.

— Holnap vásár lesz Földváron, — mondotta az ember. — Behajtom a malacot. Megkapom érte a huszon-negy pengőt. Elég lesz adóra.

Másnap a malac röffent. Vörös János madzagot kötött a hátulós lábára, aztán megindult vele Földvár felé. Elöl ment a malac, utána meg ő.

A nap még jóformán fel sem szállt az égbe, már megérkeztek a vásárra. A malac szép volt, a vevők mindjárt körülfonták. Felóra sem telt bele, már gazdát cserélt. Öt pengővel többet kapott érte, mint amennyire számított.

Vörös gazdának jó kedve kerekedett. Gondolta magában, hogy a görkocsi is csak akkor szalad, ha az alomason vizet szívás. Így hát neki sem árt, ha a gövös példáját követi. Persze, víz helyett borral.

A hivatalos huszonnegy pengőt belekötötte a kendője csücskébe, a többivel meg betért a kocsmába.

Megívott másfél liter kadarkát, aztán ingadozó lábait utnak egyengette.

— Gyí-te, Sárgal Mehetünk!

Mikor a fordulóhoz ért, a fák közül elővillant a faluja tornya.

Az öreg felkurjantott:

— Jöhét a végrehajtó! Hanem az ómáriumot nem viszi el!

Hamiskás kedvében a kórákás mellett, — hogyan, hogyan nem, — egy nagy nyul heverészett. Vén volt az istenadta, a szőre szinte vorosodott, amint a forró napugráz rápörkölt.

— No, — gondolta — ezt én megfogom!

A nyul aludt, meg sem mozdult.

Vörös János a fejbujárára nyomta a kalapot, hogy jobban lásson. Lábujjhegyre húzódott, aztán szép lassan a nyul felé fordult. Mikor aztán illendő távolságra ért hozzá, hirtelen ráhasalt.

— Megvagy, komám!

A nyul felébredt, rugdalózott, erőlködött, szabadulni akart, de az öreg magyar vasmarokkal fogta a bundáját.

— Most már kapharhatsz, — lihegte, amikor már megfőkezte.

A jó fogás még a jó vásárnál is vidámabb kedvre hangolta. Már azt is tervezte, hogy az almárium megmentése öröme a megmaradt pénzért bort hozat s a nyulpörkölt mellé meghívja a körösztömát, a sógort, de még a végrehajtót is.

— Megérdemlél, hiszen neki köszönheti a nyulat. Nélküle nem lett volna se nyul, se pénz, se bor.

Nagyt nevetett s a nevetés a vállán megzöttentette a tarisznyát.

A zöttényésre a nyul összeszedte minden erejét s akkorát dobott magán, hogy az öreg majdnem hasraesett.

A nyul kiugrott a tarisznyából s az összekötött hátulós lábain sántikálva nekivágott a mezőnek.

— Ejnye a nemjóját! — sápadt el az öreg.

Nem a nyul sápasztotta el, hanem a huszonnegy pengő, a malac ára, az almárium váltása. Ott van a kendőben, a nyul lábán. Most azt is viszi az átkozottja! — Ejnye a viláogságát!

Hóna alá szorította a tarisznyáját, aztán usgyi neki! Befogta öreg lábait, aztán a nyul után lötyögött.

A nyul bukdácsolt, az öreg futotta.

A mezőn szénát gyűjtöttek az emberek.

Az öreg már messziről kiabált feléjük:

— Fogják meg! Hahó! Elibe! Ke-

rits! Ne engedd!

Mikor a szénagyűjtők megtudták, hogy miről van szó, ók is a nyul után értek. Ki kaszával, ki gereblyével. Az asszonyok meg a petreneruddal.

Minél tovább futottak, annál többen csatlakoztak a fura csoporthoz. Az öreg fut-fát ígért annak, aki a nyulat megfogja.

Az emberek igyekeztek is eleget tenni a kívánságnak, de hiába volt a nagy igyekezetük, mert a nyul — éppen, amikor már megnyomhatták volna — beszaladt az erdőbe!

— Elmegyünk a jágerhez. Meg kell hajtani az erdőt!

A jáger szerencsére otthon volt s amikor elmondták neki, hogy mi járásban vannak, s hozzá az öreg meg öt liter bort is ígért neki arra az esetre, ha a nyulat lelővi, hajlott az alkura.

Meghajtották az erdőt s az utolsó hajtsánál terítékre került a nyul.

A jáger felemelte s az öreg felé tartotta:

— Ez volt az?
Az öreg szemügyre vette a nyulat, aztán megörült:

— Ez volt, a görcs ránditsa össze a lábát! — mondta boldogan.

Egy gömbölyű menyecske felcsodálkozott:

— Jé! A keszkenő nincs a lábán!

Az öreg magyarban meghült a vér:

— Ejnye a dicsőségit!
— Elveszejtette!

Kézébe vette a nyulat, aztán — mit csináljon — kárvalottan hazaballagott.

Délfelé járt az idő.

Az asszony a kapuban állt, nem tudta, hol késik az ura.

Eppen délt harangoztak, amikor az öreg megerkezett.

— Aggy Isten! — fogadta az asszony s a pupos tarisznyára mutatott. — Mit hozott kend?

Az öreg tompán felelt:

— Nyulat!
— Mi a csudát?
— Nyulat, — ismételte az öreg, aztán elmondta ugy, ahogyan volt az eset.

Az asszony összecsapta a kezét:

— Szent Isten! Most aztán oda a malac is, meg az ómárium is!

Az öreg szeme villámot vágott:

— Nem baj! — mondta keményen. — Az a fő, hogy a nyul megvan!

— És megmagyarázta a dolgot:
— Az ómárium elveszhet! A malac is! Ha kell, még a ház is! De hogy engem egy nyavalás nyul csuffá tegyen, azt nem engedem!

Magasabbak lesznek az emberek. A német katonasorvosok megfigyelése szerint az emberek testmagassága állandóan növekszik. A különböző számítások szerint az 1894—1898. években a sorozásra került újoncok közül 1.6 százalék volt magasabb 180 centiméternél, ezzel szemben 41.8 százalék volt alacsonyabb 165 centiméternél. Az 1913. évi korosztály, amely legutóbb került a sorozottság mérceje alá, már sokkal magasabbnak bizonyult. Az újoncok közül 5.82 százalék volt 180 centiméternél magasabb és csak 24.16 százalék 165 centiméternél alacsonyabb.

Ötvenméteres szakadéka zuhant egy autóbuzs. Craiova (Románia) város határában a hegyek között kanyargó országúton egy autóbuzs 42 utassal zsufoltan robotgott. Az egyik kanyarodónál a sofför hirtelen rántotta meg a kormánykereket, amely eltört. A kormány nélküli maradt autóbuzs erre nagy sebességgel nyilgyenesen rohant előre, míg a következő kanyarnál belezuhan egy ötvenméteres szakadékba. A kocsi kétszer fordult meg a levegőben és csodálatosképpen egyetlen egy halálsejt sem fordult elő. A súlyos sebesültek száma huszonöt.

A mi költőink

Porszem vagyok...

Porszem vagyok; ember-parány,
A lét rögs országutján.
Vészes szekér nyargal rajtam,
Örök buval megrakottan.

Porszem vagyok, hamu vagyok!
Péppé gyurnak baj-viharok.
Néma kérdés zokog bennem...
Porhelyemet, vajh, hol lelem?!

Por vagyok ma! És mi holnap?
Zsarnoklábak megtaposnak.
Szárnyára kap a vég szele,
S elsodor a világűrbe!

NAGYRÁKOSI BARTHA KÁLMÁN
Budapest

De jó lenne elfeledni...

De jó lenne elfeledni

ast a sok-sok fájó évet,

De jó volna letörölni

ast a sok-sok hulló könnyet.

Ugy szeretnék kis falumba

mindörökre visszamenni,

S a muskátlis ablakunkból

minden este kihajolni.

Azt a halvány, barna kislányt

mért is kellett megszeretnem?

És azóta, ha mást szeret,

mért is kellett megölelmem?

Tudnám csak, hogy elfelejtém?

Visszamenek a falumba,

S büféjeitön ráhajolnék

a muskátlis ablakunkra.

SZABÓ JENŐ (Vaspör)

Magyar tragédia

Keletről jöttünk... Királyi álmok,

Játékos kedvi, nagy délibáb,

Kiserkedésig bő, magyar vér

S felhajrázó, feszült izom

Kerestettek velünk hazát.

Keletről jöttünk... Dus mezők, vizek,

Az Isten gazdag asztalától.

Azóta is vérinközös tapadt

— Lelkünkötől el nem szakítható —

Örök-gyerekek virtuskodásból.

Keletről... mesés, pompás Keletről,

Kuruckodva, nótásan jöttünk.

Halálcsontok sok intőjele,

— Vértapakra és hullakégre —

Hejje-hujjásan csak nevetünk.

Keletről jöttünk... dicsőségért!

Hajtott a hirnév mámorra

A holdogságnak álmódott,

Lidőeres, csalán csalogató,

Végetes, nagy kárhozatba.

Keletről jöttünk s amíg szemünk

Magas, álom-egyekbe tört:

Játszva siklott át rabló kézre,

Mihé ezer jót szerettünk:

Az édes, véres anyaföld.

CSIZMADIA SÁNDOR

(Komádi)

IGAZGYÖNGYÖK

Ha beható vizsgálat alá vesszük azoknak az egyéniségét, kik vagy a társadalmi élet terén vagy a művészettudomány, ipar, kereskedelem, földmívelés körében kiváló sikereket arattak, akkor arra a meggyőződésre jutunk, hogy nagyjaink mindenkor önjerejükből, önállóan vívták ki eszméik és elhatározásaik diadalát.

Veszély idején a legnagyobb segítség: a higgadság.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepen. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Találja ki!

Melyik országban nem nyugszik le soha a nap?

(Rakaczi István, Gyagyapáti ötlete.)

A levelezőlapra irt megfjeitéseket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V. Bányóy-u. 24.) kell küldeni tíz napon belül. Elkésve érkező válaszokat nem vesznük figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfjeítést küldenek be; előfizetőibőlünk tagjai és előfizetési díjhátralékaik nincs.

A Találja ki! helyes megfjeítését és eredményét a 35-ik számban teszszük közzé.

A 29. számban közzét számrejtvény helyes megfjeítése:

Hiszek Magyarország feltámasdásában!

A rejtvényt tizenhét előfizetőnk fejtette meg helyesen.

Könyvjutalmat nyert:

Fekete János (Mohács).

Emlékkünnepségek Petőfi Sándor eltünésének évfordulóján

Kiskörös város községe hemsőséges kegyelettel ünnepte meg a város nagy fia: Petőfi Sándor tragikus eltünésének 89-ik évfordulóját. A városi tanács, a Petőfi irodalmi Kör, a MANSZ helyi csoportja és a Kaszinó már a kora reggeli órákban koszorukat helyezték el a költő szobrára, amely az első és a legreggibb Petőfi-szobor az országban, továbbá az új bronz Petőfi-szoborra. Petőfi mádfedeles szülőházára szombaton este gyászatyólos nemzetiszínű lobogót tűztek ki, ahová a zárandoók ezrei vonultak és virágokkal árasztották el azt a szobát, ahol hasznék nagy költője született.

A kiskunfélegyházi Petőfi Daloskór vasárnap délelött Petőfi Sándor halálának évfordulója alkalmából Petőfi-émlékünnepélyt rendezett a költőnek Segesvárról idehozott szobra előtt.

Egy kis mosoly

A házasság első évében a férj beszél és az asszonyka hallgatja; a második évben csak az asszony beszél és a férjnek kell hallgatnia; a többi évben mindketten beszélnek és a szomszédok hallgatják.

— No, milyen az új házörző kutyád?

— Remek, csak kissé nagyot hall. De ha valami gyanus zajt hallunk, csak meg kell zörgetni a házközdjét, rögtön kijön és úgy ugat, mint a veszedelem.

— Mondd, hogy jutott eszedbe ilyen vad citromszínű ruhát csináltatni?

— Mert folyton az jár az eszemben, hogy milyen nehéz volt ró a pénz kifacsarnom belőle.

— Képzeld, Mácsi néni pénz kért azért, hogy nyárra átengedte nekünk a házát.

— No, erről ráismerek.

— Csak hogy mi nem adtunk neki egy csat sem és nem is fogunk.

— Erről meg rátek ismerek.

Halálra esíték a darazsak. Ötös Anna Remets (a megszállott Erdélyben fekszik) községben 36 éves gazdálkodó leánya az erdőben darazsfészekre lépett. A megbolygatott darazsak teljesen ellenetk testét és annyira összecsapta, hogy elvesztette eszméletét. Mire rátaláltak és bevitték falujába, a darazsöspések mérge annyira felszívódott már testébe, hogy rögtörcen meghalt.

Mit kell tudni a Németországban levő magyar mezőgazdasági munkásoknak?

Az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda közleményei

Szent István királyunk emlékének megünneplése

Köztudomásu, hogy az idén, az államalapító első szent király halálának 900-ik évében az egész ország különös fénnnyel és mélységes kegyelettel ünnepli meg Szent István király ünnepét, augusztus 20-ikát. Minthogy a Németországban dolgozó magyar munkástevék levelekben melegen érdeklődnek az idei ünnepségek részletei felől, felhívjuk munkástevéink figyelmét arra, hogy nekik is hazafias kötelességük, hogy ezt az ünnepet méltóképen megüljék.

Két hét múlva lesz, Szent István napja, amely az idén szombati napra esik. A kétös ünnep tehát még azok számára is lehetségesé teszi a templomba menést, akik templommal bíró községtől, vagy várostól nagyobb távolságban dolgoznak. A templomi ünnepségen kívül valamennyi munkáscsoport rendezhet kegyeletes helyi ünnepséget. A csapat asszony- és leánytagjai bizonyára szívesen készítenek kis nemzetiszínű zászlót, kokárdákat. Ezekkel feldíszítve a helyet és magukat, elnevelik a Himnusz, valamelyik munkás néhány keresetlen szóval kifejezi valamennyiük érzéseit: a Szent Király hagyományához, a kereszténységhez és a magyar hazához, a keresztény erkölcsöz való ragaszkodásukat. Bizonyára valamennyien ismerik a „Hol vagy István király” kezdetű régi szép éneket, ezt is énekeljék el,

a tolmácsot pedig kérjék meg, hogy ha alkalom nyílik rá, a munkaadónak, vagy megbízottainak, német munkástársaiknak néhány szóval magyarázza el a nap jelentőségét és azt, hogy a szomorú sorsban lévő megcsönkített ország idegenbe szakadt fiai hűséggel ragaszkodnak ezeréves hazájukhoz és hálás hódolattal emlékeznek meg ezen a napon arról a férfiurol, aki kereszténnyé tette országát, amely ezer éven át egész Európát megvédte a pogány törökök, tatárral szemben és amely ugyancsak a szent király hagyományából és szent hitéből merített erőt ahhoz, hogy ellentálljon a mai idők pogányságának, a kommunizmusnak.

Ennek az ünnepségnek a megrendezésével nemcsak hazafias kötelességüknek tesznek eleget, hanem felvilágosító munkát is végeznek a magyarság történelmi szerepéről és ezeréves életéről tájékoztatva a velük barátságos viszonyban lévő Nagynémetország egy-egy vidékének népét.

A legszebben sikerült ünnepségekről néhány soros tájékoztatást kérünk: azok a munkástevék, akik tavaly is kint voltak Németországban, emlékezhetnek rá, hogy a tavaly teljesen önként megrendezett ünnepségeknek milyen szép sikerük volt.

A Németországban dolgozó magyar munkások lelki gondozása

Mint a Vasárnap megírta, a magyar kir. kormány gondoskodásából a keresztény egyházak lelkeszei kiutaztak Németországba, hogy ott a magyar munkások lelki szükségleteit ellássák.

Kövecses Dániel református és Grünvaldszky Károly evangélikus lelkész ezen az uton közölni meg a jelentkezést mindazoknak a csoportok-

nak, amelyek eddig irtak és arra kéri az ezután jelentkezőket, hogy levelekben minden esetben írják meg tartózkodási helyüket és azt, hogy hányan vannak. Közöljék egyben, hogy melyik vasútállomás van hozzájuk legközelebb, mert ez megkönnyíti számukra a tájékozódást. A levelet erre a címre küldjék: Berlin, NW, Dorotheenstrasse 2.

Üzenetek

Ez a rovat mindenkit érdekel!

Német-magyar szótárt kérő munkástársainál közli Simon Sándor, (címe: Gutserverwaltung Renzow über Wittenburg, Mecklenburg, Deutschland), hogy neki két darab eladó szótára van. A szótár ára 3.90 márka, az érdeklődőknek utánvétel szívesen megküldi. Ha esetleg többen akarnának szótárt venni, érdeklődésükre szívesen közli, hol és milyen módon lehet a könyvet beszerezni. Simon Sándort köszöntjük. — Vaura György, Leizen: Kérdésével forduljon az Arbitsamt-hoz. — Kozma Piroksa, Gut Wenton: Hangulatos sorait megilletődve olvastuk, sajnos, azonban azok közlésre nem alkalmasak. Szívesen köszöntjük. — Csatóry László, Pavlov: Szép leveleket megkaptuk, a jókívánságokat szívből viszonzozuk. Utánaküldhetik, ha nagy szüksége van rá és nem tudja nélkülözni a már használt állapotban levő kéredezett dolgot. Fontos, hogy a címét helyesen és olvashatóan írják fel hozzá tartozó az ottani postahivatalban, 5 kg-ig 1.50 pengőbe kerül a szállítási költség. — Tóth János, Anklam: Az Országos Központi Hitelszervezetet július 11-én elküldött nevezetteknek a pénzt. — Forgács István, Kl. Strönken-

dorf: Az O. K. H. július 4-én 35 márkát küldött feleségem címére. — Horváth Sándor és Társai, Hohenvartenberg: Már többször üzentük, hogy hogyan küldhető haza pénz Magyarországra. Ehhez tartásuk magukat és ne próbálkozzanak más módon pénzt hazaküldeni. A feladásnál arra ügyeljenek, hogy egy a feladó neve, mint a címzett neve pontosan és olvashatóan legyen írva, valamint a község nevét és a vármegyét is tüntessék fel. — Csepely Mihály és Társai, Althuhof: Írják meg pontosan, hogy kinek a nevére és hova küldötték a pénzt, így utána nézhetünk. — Kisfalvi Károly tolmács, Hof-Keinshagen: Holecz Jánosnak az O. K. H. továbbította június 12-én és július 14-én a 35-35 márka küldeményt. — Patáki Lajos, Klein Krankov: A Vasárnapot címükre megindítottuk. Forduljanak a szomszéd csapat tolmácsa útján a legközelebbi Munkügyi Hivatalhoz. Arbitsamt-hoz és ott adják elő panaszukat. A tolmácsuknak kötelessége a csapat segítségére lenni. Szalonna beszerzéséről is tájékozódhatnak az újságból. Miért nem fordultak előbb kérdésküldeményekkel? — Kerséks Sándor, Sinkendorf: Kérjük meg a tolmácsot, hogy

menjen el Önökkel a legközelebbi Arbitsamt-hoz és adják elő kérdésküldeményt. — Tolmácsuknak kötelessége, hogy segítségükre legyen Önöknek. Mutassák meg ízenetüket neki. — Soltész Sándor, Warnitz: Érdeklődünk az O. K. H.-nál, július 26-án elküldött a pénzt. — Kovács Ferenc, Rittgerut Sarhottenhof: Összes kérdésükre a Vasárnapban megtalálják a szükséges felvilágosításokat. Forduljanak a legközelebbi Arbitsamt-hoz (Munkügyi Hivatal) tolmácsuk útján, ott adják elő panaszukat. — Ködmön Budu Sándor és Társai, Steinfeld: Nagyon örülünk, hogy jól érzik magukat mindnyájan és úgy ének békességben, mint egy szép család, ha bajuk van, segítenek egymáson és meg is becsülik egymást. Munkaadójuk meg van Önökkel elégedve és tolmácsukkal is a legjobb viszonyban élnek. Az O. K. H.-hoz Németországban megírték a pénzt, melyet július 22-én továbbítottak nevezetteknek. Továbbra is minden jót kívánunk. — Zohari Sándor, Gut Marienhoff: Az újságot megindítottuk címükre. Olvassák el figyelmesen a Vasárnapot, ehévi a pénzküldésére és szalonna rendelésre nézve részletesen megtudnak mindent. Tolmács ügyben forduljanak a szomszéd csapat tolmácsa útján a legközelebbi Munkügyi Hivatalhoz (Arbitsamt-hoz). — Szabó Lenke és Társai, Borgfeld: A gazdasági felvilágosító útján hozzáink juttatott kérdésküldeményre válaszolva, értesítjük Önöket, hogy tolmácsot kérjenek a legközelebbi Arbitsamt-tól (Munkügyi Hivataltól). A Vasárnap többször közölte a pénzküldésre vonatkozó felvilágosításokat. — Sárközy Lajos, Stolpe: Levelekből sajnálattal értesültünk, hogy vannak a csoportban olyanok, akik összetéphetlenek és a csapat békéjét ezzel megbolygatják. Nem akarjuk most még a névét kiírni az illetőknek, de ezúton felszólítjuk, hogy kerüljék a veszekedést és civódást, mert ezzel mindnyájuknak ártanak. Ha az ügyet kivizsgálják, akkor könnyen előfordulhat, hogy aki a veszekedést szítja, hazaküldik munkahelyéről. Értsek meg tehát, csak megértéssel bolygoghatunk. — Kiss András, Goldenbow: A Vasárnap újságot elküldöttük címükre. Olvassák el figyelmesen minden közleményünket. — Varga Gyula és Társai, Kreis-Waren: Legyenek nyugodtak, a vizsgálat majd ki fogja deríteni a valóságot. Kérésüket illetékes helyre továbbítottuk. — Buzogany Péter és Társai: Örülünk, hogy jól érzik magukat mindnyájan. Üdvözlét. — Két munkáscsoport jóérzésű, derék magyar munkástevével meglátogatással közölték velünk, hogy a csoport egy-egy tagja a Vasárnap-ról olyanértelmű rágalomzást megjelölt tette, hogy a „Vasárnap” zsidó újság, amelyet tehát a munkásoknak nem kell figyelembevenniük. A Németországban dolgozó magyar munkások levelei annyira józanságról, a magyarság ősi tulajdonát képező értelmességről tesznek tanúbizonyságot, hogy nem kellene foglalkoznunk ezzel az ostoba hazugsággal. Mégis, elejét veendő annak, hogy jóhiszemű emberek hiszékenységet kibáználva, kétségeket ébreszthessenek egyétek lelkében, leszegezzük, hogy a „Vasárnap” tulajdonosa a falu népének, önkéntes társulásban alapuló érdekképviseleti szerve: a Falu-Gazdaságosság, így tehát, eltekintve attól, hogy egyetlen szavállalású szerkesztője, vagy munkatársa sine és nem is volt a lapnak, még azt sem lehet feltételezni, hogy a lap tulajdonosa, vagy kiadóra való tekintettel a keresztény munkatársak zsidó szemellenben szerkesztik az újságot. Mind ezeknek a közlése után leszegezzük, hogy azoknak szemben, akik közléstünk után újból előállnak ilyen vagy hasonló rá-

galumakkal, erőltetebb lépéseket is fogunk tenni. — Vass András, Uiessov: Nagyon örülünk a mindanyjokért magyarság kitüntetésnek. Leveleket a kört helyre továbbítottuk. Szívesen köszöntjük mindanyjokot. — Hack Antal, Diekhof: Azt hisszük, nem kell hangsúlyoznunk, hogy a maguk részéről minden ügyben a legnagyobb készséggel vagyunk segítségükre. Németországban szakadt testvéreinknek. Az adott esetben azonban nem tehetünk egyebet, mint hogy megismerjük azt a tapasztalatokon alapuló kijelentést, hogy az ilyen utólagos követelésérvényesítések csaknem kiltástalannak. A kéredezett nevű gazdasági felfelügyelő címét nem tudjuk megállapítani; ilyen nevű ur a miniszterium felfelügyelő karában ülne. Ha megjírja, hol történt a karantáni kívánt kijelentés, megpróbáljuk az illető címét megállapítani, bár ismételtük, hogy a tanults keveset fog a dolgon lendíteni. Ha az ügy egyáltalán elintéztető, csakis az Arbitsamt révén lehet eredményt várni; Arbitsamt meg odafordulni. Helyesüljék és dícsérendőnek tartjuk, hogy munkástársai érdeket ilyen lelkesen képviseli, a levélben megírt szemrehányog hang azonban minden alapot nélkülöz. Üdvözlét. — Lopuni Mihály, Alt Gutendorf: A Németországba küldött példányokban nem küldhetjük — technikai okokból — a rádióműsört. Ha rádiójuk van, amikor a készüléket bekapcsolják, hallgathatják a műsört, amelyet naponta többször is szokatlan ismerteti. — Barta József és Társai, Zölpin: Most indítottuk meg több munkáscsoport címére a lapot, ha még most sem kapták, írják meg azt is, hogy hányan vannak és közöljék pontos címüket. — Hacker Emil és Társai, Schwanebeck: Nagyon örülünk, hogy a csapat békés testvéri együttérzéssel látja el dolgát. A pénzküldés vonatkozásban az előírás az, hogy havonta és személyenként 35 márkát lehet hazaküldeni; a munka befejezőkor pedig az addig küldött összeg az engedélyezett 350 márka közt kiltölészet hazaküldésére lesz majd módjuk. — Szilágyi Péter és Társai, Pischeldorf: A lapot megindítottuk a csoport címére. Tolmács kirendeléséért forduljanak az Arbitsamt-hoz. — Szilágyi János és Társai, Hardenbeck: Nagyon helyes, hogy — mint a békésyulal földmunkás-csoport elnöke — az ősi magyar kubbok hagyományoknak megfelelően iparkodik munkástársaival együtt jónévet és becsületet szerezni. Üdvözlét mindanyjoknak. — Berecz Margit és Társai, Rittgerut Roddahn: Jóleső érzéssel olvastuk a Vasárnap miatt érvendező sorait. A közölt címre is megy az újság. Üdvözlét. — Korpics Imre, Rittersberg, Kreis Schlochau: Kéri ugyancsak Németországban dolgozó Korpics György nevű bátyját, közölje vele címét. — Borbás János, Mechelsdorf: Kedves sorait őszinte jókívánságokkal viszonzozzuk. Derék dolgot, hogy munkaadójuk megbecsülését és szeretetét megszerzők és hogy a csapatban is megteremtették azt, aminek érdekében idehaza — Andornakon és Kistályán — is szeretettel dolgoznak a magyar egyéséget. Üdvözlét. — Rabensburgi csoport: Örülünk, hogy az aratónapságon a munkaadój megbizottja elismerésért nyilatkozott a magyar munkásokról. Szerződést, vagy szerződésmentát mi nem küldhetünk, ha valami nézeteltérés volna a szerződés értelmezése körül, forduljanak a tolmács útján az Arbitsamt-hoz. — Csabok Sándor, Gr. Krankov: Kérjük meg a munkaadót, hogy a hetenként odaérkező lapot megérkezés után, vagy vasárnap reggel adja át maguknak. — Ollári József, Kleinhadegast: Levelet a magyar posta azért küldette vissza, mert hiányos volt a címzés. A táppénzt illető kérdésed töltesse elő a munkaadónak tolmács útján. Ha megfelelő formában fogja ezt a kért előadni, nem fog megnévezni, hiszen a táppénzt nem ő, hanem a betegpénztár fizeti, amelynek a járulékat fellegésben ő fizeti be. — Makra József, Mönchshagen: Panaszát csak az Arbitsamt közbejöttével lehet elintézni.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.